

De heer JANSSEN wenst allereerst in te gaan op de vraag of er effectief een probleem is. Hij merkt op dat indien men uitgaat van de gemeenschappelijkheid van het inkomen/loon, het daarmee strijdig is dat iemand zijn loon zou kunnen onttrekken aan de gemeenschap door het onder te brengen in een aanvullende pensioenconstructie. Of het loon (dat verworven is) direct of uitgesteld wordt uitbetaald, zou niet relevant mogen zijn. Evenmin zou relevant mogen zijn hoe het in de tussentijd wordt beheerd (op een rekening, in een fonds ...). Er is dus geen eigenlijk conceptueel probleem – de loonkwalificatie leidt automatisch tot de gemeenschappelijkheid van het pensioen – maar er dient vastgesteld te worden dat de gemeenschappelijkheid van een aanvullend pensioen *de facto* nu niet gegarandeerd is. En dat is des te problematischer omdat een bijzonder groot probleem is in de feiten.

Er is namelijk een veel grotere kloof tussen mannen en vrouwen wat betreft het hebben van een aanvullend pensioen (een kloof van 32.4% in het voordeel van de mannen) in vergelijking met de kloof die er is tussen mannen en vrouwen wat betreft de deelname aan de arbeidsmarkt (een kloof van ‘slechts’ 12% in het voordeel van de mannen). Als naar de leeftijd wordt gekeken, blijkt dat de kloof bij de jongere generaties wel kleiner wordt en meer aansluit bij de cijfers inzake de deelname aan de arbeidsmarkt.

Het blijkt echter dat ook bij de jongere generaties de kloof tussen mannen en vrouwen wat betreft het bedrag van het aanvullend pensioen zeer reëel is : een jonge vrouw heeft 38% van het aanvullend pensioen van een jonge man op haar rekening. De verschillen zijn veel groter dan de loonkloof. Het wettelijk pensioen daarentegen volgt de loonkloof veel beter.

Het conceptuele probleem (of beter: de problematische toepassing in de praktijk van een al bij al duidelijk conceptueel kader) en het feitelijke probleem samen, maken volgens de spreker dat er iets gedaan moet worden.

Ten tweede wenst de spreker in te gaan op de vraag of een oplossing voor het probleem andere praktische problemen of potentiële neveneffecten met zich meebrengt.

In eerste instantie dient te worden gewezen op de “vloek van het andere probleem”: het klopt dat men idealiter ook de andere pensioensystemen (eerste pijler, liquidatiereserves, derde pijler) betreft bij de oplossing van het probleem, maar dit mag er niet toe leiden dat er helemaal niets gebeurt, dat men zo lang deze problemen niet ook of zelfs eerst opgelost worden, gewoonweg niet begint aan een regeling voor de verdeling van het aanvullend pensioen. Ondertussen scheiden immers heel wat koppels met een groot onevenwicht in hun aanvullende pensioenrechten.

In tweede instantie dient te worden gewezen op de nieuwe problemen die zouden kunnen worden gecreëerd (de “collateral damage”). Een voorbeeld hiervan is dat de vrouw van een ambtenaar een deel van haar aanvullend pensioen zou dienen af te geven aan haar ex-echtgenoot, die een hoger wettelijk pensioen heeft. De vraag is of de meerderheid van de situaties waarvoor de split geen probleem zou stellen, dienen te wachten omdat men nog geen oplossing heeft voor een concreet probleem dat in sommige gevallen door een split wordt gecreëerd.

Daarnaast is er het probleem van “de hel van het perfectionisme” of ook wel het probleem van “de ongelijke helften” (wat verwijst naar het argument dat je niet kan splitsen omdat de twee helften toch nooit exact gelijk zijn, vb. wanneer je de helft van een DB-plan afsplitst naar een slapende rekening). Niet alleen lukt dat in andere landen blijkbaar wel, bovendien lijkt hier het perfectionisme in de weg te komen te staan van het goede, waardoor het erop lijkt dat niet splitsen *de facto* verkozen wordt boven niet perfect

splitsen (het lijkt met andere woorden voor sommigen beter dat één partner helemaal niets krijgt, dan dat die niet exact de helft zou krijgen). Na de split zit men onvermijdelijk in de situatie dat een nieuwe toestand tot stand wordt gebracht, die niet meer dezelfde zal zijn: het is de logica zelve dat men na een echtscheiding niet meer in de positie zit waarin men nog gehuwd is, en dat geldt ook voor de (aanvullende) pensioenopbouw. De kost van de actie dient afgewogen te worden tegen de kost van de inactiviteit.

De spreker vindt dus dat er een reëel probleem is en dat er een aantal obstakels opgelost moeten worden, maar dat deze niet van dien aard zijn dat ze de oplossing moeten en mogen tegenhouden.

Ten derde wenst de spreker in te gaan op de mogelijke oplossing(en) voor het probleem. Hij zou hiervoor de volgende principes naar voren willen schuiven.

In eerste instantie zou hij aanbevelen om het simpel te houden (“keep it simple”). De split van een aanvullend pensioen dient te leiden tot 2 aanvullende pensioenen, niet tot een aanvullend pensioen voor één partij en een auto voor de andere. Ook wordt best gewerkt met een “clean break”: onmiddellijk splitsen, maar pas later betalen (een pensioen blijft immers een pensioen). De spreker is er voorstander van om een goede default-regeling uit te werken (die 80, eventueel zelfs 90% van de gevallen kan regelen), maar een opt-outmogelijkheid te voorzien voor de situaties waarin deze regeling tot onredelijke resultaten zou leiden. Er dient evenwel voor te worden gezorgd dat alle partijen met kennis van zaken kunnen beslissen over de regeling die ze wensen.

In tweede instantie beveelt de spreker aan om voor de oplossing te werken met gekende technieken. Dit helpt om de complexiteit van het systeem te demystifiëren. Voor de spreker dient het splitsen gelijk te staan aan het transfereren van de rekening, wat een gekende techniek is. De transfer maakt van het overgedragen deel van de rekening een slapende rekening, wat ook een gekende techniek is. Deze slapende rekening blijft best bij dezelfde pensioeninstelling, zodat er geen verstoring is van de financieringsplannen van de pensioeninstellingen. De slapende rekening wordt verder beheerd overeenkomstig de wetgeving waaronder de initiële rekening werd opgebouwd (WAP blijft WAP); weerom een gekende techniek. De slapende rekening wordt geliquideerd zoals alle andere slapende rekeningen; de (para-)fiscaliteit wordt dus beoordeeld volgens de eigenschappen van de eigenaar van de slapende rekening.

In derde instantie, beveelt de spreker aan om gebruik te maken van de bestaande middelen: de Sigedis-databank en het secundair netwerk van data die Sigedis rondstuurt. Sigedis heeft reeds toegang tot de samenwoningsvormen (rijkregister en register huwelijkscontracten), het kan de potentieel geïmpacteerde rekeningen identificeren en de data aanleveren voor de berekening van de rechten (afhankelijk van het gekozen scenario). Sigedis kan de eigenaars van de slapende rekeningen (waarmee er geen band is via de werkgever) opvolgen qua signaletiek, pensionering, overlijden. De beheerslast kan zo maximaal opgevangen worden. De spreker is van oordeel dat de pensioeninstellingen niet gedwongen mogen worden om in contact te treden met mensen waarmee ze geen relatie hebben. Ook moeten multi-pele procedures vermeden worden (voor mensen die bv. meerdere rekeningen hebben). Dit kan ondervangen worden door een onlinepunt te voorzien, of fysieke pensioenpunten, zoals die reeds in Nederland bestaan. Er dient gewerkt te worden aan standaardisering omwille van kostenefficiëntie, helderheid voor de betrokkenen en het vermijden van betwistingen.

Het is doenbaar om stappen vooruit te zetten voor de verdeling van aanvullende pensioenen. Het zou het best zijn om de andere pensioenen hierbij te

betrekken, maar dit mag geen rem zijn om alvast te werken aan een oplossing voor de aanvullende pensioenen. In een tweede fase kan dan aan de uitbreiding gewerkt worden.